

תמונה

עין משפט ו
גזר מצוה

**ח** א מיי פיי"א מה'י חפלה ה'י יצ טוש"ע א"ח סי' קנב סעיף א':
**ט** ב מיי' שם טוש"ע שם זהה"ה:
**י** ג ד מיי' שם הלכה כ' טוש"ע שם סי' קנב סעיף יא:

**יא** ד מיי' פיי' מהלכות ס"ת הלכה ד' פ"ג מה'י צ"למ' ה'י ט סמג עשין נה טור ש"ע א"ח סי' לא סעיף א':

**יב** ז ח מיי' פיי' מה'י ס"ת ה'י ד' טוש"ע א"ח סימן קנב סעיף ג' וטור ש"ע י"ד סימן רפב סעיף יב:

**יג** ט י מיי' (שם) טוש"ע א"ח שם סעיף ו' וטוש"ע י"ד שם סעיף יג:
**יד** כ ב מיי' שם הלכה ד' טוש"ע א"ח שם ס"ג וטוש"ע י"ד שם סעיף יב:
**יז** ה מיי' פ"ג מהלכות כלים הלכה א' ופ"ו מה'י טומאת מת הלכה ב':
**יז** ב מיי' פיי"ב מה'י טומאת מת הלכה ב' ופ"ג הלכה ג':

**יז** ג מיי' פיי' מהלכות ס"ת הלכה ג' סמג עשין כה טוש"ע א"ח סי' קנב סעיף ד' טוש"ע י"ד סי' רפב סעיף יא:
**יח** ט ע מיי' שם סמג שם טוש"ע א"ח שם סעיף י' וטוש"ע י"ד שם סעיף י:
**יט** פ מיי' פיי"א מהלכות חפלה ה'י ד' טוש"ע א"ח סימן קנב סעיף א':

## רבינו חננאל

העיר אבל אם מכרו ד' טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו למישתא בה שיכרא כלומר להוציא הדמין לחולין שפיר דמי הרושות בידו. רב אשי א"ל לרבינא זיל זבין ההוא תילא דכנשתא מו' טובי העיר במעמד אנשי העיר ודרעיה. ר' אמי הוה<sup>[פ]</sup> בי כנשתא ובעא למיסתר כנישתא עתיקתא ולאיתי' כשורי מינה ולעיולינהו בחדתא דבני ואסרו ליה רב פפי ורב הונא בר תחליפא. אמר רבא בי כנשתא חלופה וזבונה כדארמין כזביני דמי ושורי אבל להשכירה ולמשכנה אסירי מ"ט בקדושתא קיימא וקא משתמי' בקרש. לבינים נמי חלופינהו וזבוינהו שרי אוזופינהו אסיר והני מילי בעתיקתא שהרסו בית הכנסת והוציאו אותם מן הכתלים אבל לבתיים חדשים שעדיין לא בנאוים בבית הכנסת שרי ואפילו למ"ד הזמנה מילתא היא הני מילי כגון אורג בגד למת דהוי לאישתמושי ביה ואסיר אבל הני ליבני<sup>[פ]</sup> מפרשי במטוה ואורג בו דמי וליכא מ"ד דילמא אתנן עלייהו מעיקרא. תנ"ר תשמישי מצוה נזרקין. כיון

חשק שלמה

על רבינו חננאל

(א) אולי צ"ל כמפרשי מטווה לארזו.
זו דמי לילכא למ"ד דילמא דעני דלמאי עלייהו משקלא כל"ל ועיי' הטעם במנחות דף לד ע"ב.

הגהות וצייונים

לן בכת"י ובראשונים ברארעיה:

**[ג]** בכת"י נוסף **חרבה בשביבותיה**:
**[ג]** בריה דרב יהושע (גליון: **[7]** בכת"י וראשונים נוסף הזמנה כי האי גזונא **מי"תא**: **[8]** )רב אלפס גרס **במאי** והרא"ש גרס **אמאין** (גליון), וכ"ה בכת"י ובקצת דפו"י **במאי**:
**[9]** בכת"י נוסף **זמנין**:
**[10]** בכת"י ובראשונים נוסף **בורסאי נמי למיעבד בורסאי** וזוטא שרי **דרגא לבורסאי אסיר** (ועיי' קובץ גתאנל):
**[11]** יוליון שפורסין לפני התיבה פ"א מטפחת שמכסין בו ס"ת. ערוך] (גליון):
**[12]** (פ"י עושין סביב הספר מסגרת של עור לשמור הספר וענין מדור הוא כמו יובלני אישי. ערוך] (גליון):
**[13]** (עיי' בפ' מקץ מג פ"ל תרגום של ריבא החרדה וצאל לאדרון] (גליון):
**[14]** בכת"י **ואותבוה אבבא**:
**[15]** בכת"י והו"ל כ"ל המיטלטל וכו' **א"ל** אי הכי:
**[16]** **[צ"ל אמר]** (גליון) ע"פ מהרש"א:
**[17]** **[צ"ל דרבא]** (גליון), כ"ה בדפו"י ונשתבש אח"כ (דקיס):
**[18]** "ולעשות" ליתא בכת"י, ורש"י גורס בגמ' אפילו למישתא בהן שיכרא בדומים ש"ד (תוס' ר"י ע"יש) ועיי' תוס' לקמן כז ע"א ד"ה אבל:
**[19]** **[צ"ל בתכריכי יעב"ץ]** (גליון):
**[20]** בכת"י **אנשים ישראליים**:

## כו: בני העיר פרק רביעי מגילה

**אוגורה** ומשכונה אסור. קשה דהא רצי מאיר לא אסר צמתינתין<sup>[פ]</sup> אלא ממכר עולם אצל על תנאי שרי ומאי שגא ונראה לי דהאי דר"מ שרי למכור על תנאי היינו של רצים לרצים להתפלל שם דאין צמכר זה זלוול והא דאסרי' הכא משכנתא הוי ליחיד משום זלוול:

**תשמישי קדושה** וכו' נרתק של תפילין ורצושותיהן.

מכאן משמע שהדל"ת והיו"ד שצקשר הרצועה אינן אומיות גמורות ולא הוי הלכה למשה מסיני כי אס השי"ן שצצתים מדלל קרי הכא לרצועות אלא תשמישי קדושה והכי נמי משמע צהקומן רצה (מנחות דף לה: ושם<sup>[פ]</sup>) דלא קרי להו אלא תשמישי קדושה והכי נמי משמע צפרק שני דשצת (דף כח:) דפרין והאמר אצ"י שי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני ולא פריך כך מן הדל"ת והיו"ד ולא קשה מההיא דמנחות (דף לה:) גצי ורלו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וירלו ממך ואמרו אלו תפילין שצראש שיש לפרש הטעם לפי שהן לעולם צגוצה של ראש ונראים לעולם<sup>[פ]</sup> שפיר אות אצל אותן של יד אינן נראין ואין צהן אות דכחמ"צ והיו לך לאות ודרשינן (מנחות דף לו: ) ולא לאחרים לאות אצל למה שפרש"י התם דהטעם הוי משום שיש צהן השי"ן והדל"ת דהוי רוצ אומיות של שדי לפירוש זה קשה (ו) כדמשמע בכל הני שהצאתי דהיו"ד והדל"ת לא חשיצי אומיות<sup>[פ]</sup>:

**מריש** הוה אמינא האי פריסא תשמיש דתשמיש הוא.

פ' הקונטרס יריעה שפורסין סבצ הארון צמכו וקשה שהרי הארון עצמו הוי תשמיש קדושה (י) ואמר (התם<sup>[פ]</sup>) שאסור לעשות ממנו כורסיא אלמא שהיציצ קדושה יומר מן הפורסין<sup>[פ]</sup> לך נראה לי שפורסין אותה סבצ הארון מצחון:

כוותיה

'תשמיש קדושה הוא ואסור תשמיש דתשמיש הוא כיון דחזינא דעייפי ליה ומנחי סיפרא עלויה **אמינא** 'תשמיש קדושה הוא ואסור ואמר רבא **אמינא** הוא פריסא מיעבדה תיבה זומרתי שרי בורסייא אסיר<sup>ו</sup> ואמר רבא האי 'פריסא<sup>ו</sup> דבלה למיעבדיה פריסא לספרי שרי לחומשין אסיר ואמר רבא **י**הני זבילי<sup>ו</sup> דחומשי וקמטרי דספרי תשמיש קדושה נינהו ונגזזין פשיטא מהו דתימא הני לאו לכבוד עבידן \*לנטורי בעלמא עבידי קמ"ל<sup>ו</sup> ההוא בי כנישתא דיהודאי רומאי דהוה פתיה לההוא אידרונא<sup>ו</sup> דהוה מחית ביה מת והוו בעו כהני למיעל לצלווי התם אתו אמרו ליה לרבא אמר להו דלו תיבותא אותבוה<sup>ו</sup> דהוה ליה כלי עץ העשוי לנחת **י**וכלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה **י**ו וחוצין בפני הטומאה אמרו ליה רבנן לרבא והא זמנין דמטלטלי ליה כי מנח ספר תורה עלויה והוה ליה מיטלטלא<sup>ו</sup> מלא וריקם אי הכי לא אפשר אמר מר זוטרא **י**מטפחות ספרים שבלו עושין אותן תכריכין למת מצוה וזו היא גניזתן ואמר רבא **י**ספר תורה שבדה גזזין אותו אצל תלמיד חכם ואפילו שונה הלכות אמר רב אחא בר יעקב **י**ובבלי חרם שנאמר **י**ונתתם בבלי חרש למען יעמדו ימים רבים. (ואמר<sup>ו</sup>) רב פפי משמיה דר"ס **י**מבי כנישתא לבי רבנן שרי מבי רבנן לבי כנישתא אסיר ורב פפא משמיה דרבא מתני איפכא אמר רב אחא

## בני העיר פרק רביעי מגילה

למישתא ביה שיכרא. לקנות צדמים ולעשות<sup>ו</sup> שכר לשמות: תילא. כל צית הרוס קרוי תל כמו והיתה תל עולם (דברים יג): **בשורי**. קורות של צית הכנסת ישן היו לריכין לתתן צחדש: **הא דאמר רב חסדא**. צצצא צמרא צהשומפין: **משום פשיעותא**. שמה יפשע (אלא) וימייאש ולא יצנה אחר: **בי**

**האי גזונא מאי**. שאין סמירתו אלא לצנינו של זה: **הדופי וזבוני**. חלה קדושתו על החילוף או על הדמים והוא ילא מן הקדושה להשתמש זו: **ליבני**. לצניס של צית הכנסת: בעתיקי. שגזנו כצר צכותל צית הכנסת (ג) שגפל: **אב"ל** בחדתא. שנעשה לשם צית הכנסת לית לן צה: **ואפי' למ"ד**. צמסכת סנהדרין צפרק נגמר הדין (דף מז:) גצי אורג צגד למת דאסור צהזמנה צמכריכי<sup>ו</sup> המת דאסירי צהגאה דגמרינן שם שם מעגלה ערופה כדמפרש התם: **הני ביילי באורג** בגד למת. שאינו חסר אלא אריגה וכיון שגארג מיד הוא ראוי לפורשו על המת (ד) אצל לצניס מחוסרים עשייה לצנותן צכותל והלך צצל לצניס דציח הכנסת הוה ליה כטווי לאריג וליכא למ"ד צכי האי גזונא דהזמנה מילתא היא: **מתנה**. נתנו צני העיר צית הכנסת לתשמישי חול: ותשמישי מצוה. דצריס ששימשו צהן מלוה: דלופקמי. כמו אמנתתן ושק לשום צו [ספרן]: **תיק ונרתיק**. מדא היא אלא שלשון תיק נופל על דצר ארוך ולשון נרתיק נופל על דצר קצר: **בורסיא**. צימה של עץ: **תשמיש דתשמיש**. שפורס מפה עליו ואחר כך נותן ספר תורה עליו: **דמותבי ספר תורה** ע"יה. צלא מפה: **פריסא**. יריעה שפורסין סבצות הארון מצפנים: **תשמיש דתשמיש הוא**. תשמיש של ארון: **דעייפי ליה**. פעמים שכופלין אותו מחת ס"ת: **דאירפט**. ארון שנתקלקל ונפרד מחצורו ויש דוגמתו צצרימא ציצמות (דף קב) מנעל המרופט: **תיבותא זומרתי**. לעשות מיצה קטנה מן הגדולה הראשונה: **מיעבדא בורסיא**. צימה: **אסור**. שירדה מקדושתה: **פריסא דב"ה**. יריעות הארון שצלו: **לחומשין**. יש ספרים שהן עשוין כל חומש לצדו וכולן צגליון: **זבילי**. כמין דלוסקמני: **קמטרא**. ארגו שקורין אשקריניי"ו והרצה יש צמרגוס של יהונתן בן עוזיאל (ה) חצלים חצושים (יחזקאל כו) ארגזים אמליץ דזוהריתא צקמטרין וכן לאשר על המלחמה לדעל קמטרי

(מלכים ב' י): **בי כנישתא דרומאי**. אנשי ישראל<sup>ו</sup> צאו מרומי למחוזא ונמייסצו שם ועשו להם צית הכנסת: **אידרונא**. חדר שמשמין צו מת והיה מונח צו מת עד שלא נקצר: **מוחית**. כמו מונח כדמתרגמינן ומנח צגדו אללה ואחיתמיה (צדאשית לו): **בעו כהני למיעל וליצלווי**. צההוא כנישתא (פ"ג משנה ו): **דלו תיבותא**. הגציה הארון להם להן חמשה חומשין כל חומש אחד שלם לעצמו וכל ספריהם היו [צגלילה] כס"ת שלנו [גיטין ס.ו]. וקמטרי דספרי. אקמטרא. ארגו של ספרים וצמגילה קמטרי דספרי וכן מרגס יונתן וצגניו צדומים (יחזקאל כו) אלמין דזהירין מחמין צקמטרין וכן לאשר על המלחמה (מ"ב י) לדעל קמטרא [ברכות כו]. **העשוי צנחת**. שאינו מיטלטל וכלי עץ לענין טומאה הוקש לשק שגאמר (ויקרא יא) מכל כלי עץ או צגד או עור או שק וגוי' מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ צמקוס אחד הוא. לענין טומאה הוקשו כלי עץ לשק דכתיב כל אשר יפול עליו מים צמחוס יומא מכל כלי עץ או צגד או עור או שק (ויקרא יא) מה שק מיטלטל מלא וריקס ילא העשוי לנחת דאינו מיטלטל מלא וריקן ילא כלי עץ המחזיק ארצעים סאה צלח שכן כוריים ציצב אט"פ שמטלטל ריקן אינו מיטלטל מלא שאם יטלטלנו מלא ישצר [חגיגה כו.].

המקל ומי המחמיר דע שרצ אחא לחומרא ורצינא לקולא והלכתא צכולן כדצרי המיקל [פסחים ער.]. שיש צמותרין להם להן חמשה חומשין כל חומש אחד שלם לעצמו וכל ספריהם היו [צגלילה] כס"ת שלנו [גיטין ס.ו]. וקמטרי דספרי. אקמטרא. ארגו של ספרים וצמגילה קמטרי דספרי וכן מרגס יונתן וצגניו צדומים (יחזקאל כו) אלמין דזהירין מחמין צקמטרין וכן לאשר על המלחמה (מ"ב י) לדעל קמטרא [ברכות כו]. **העשוי צנחת**. שאינו מיטלטל וכלי עץ לענין טומאה הוקש לשק שגאמר (ויקרא יא) מכל כלי עץ או צגד או עור או שק וגוי' מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ צמקוס אחד הוא. לענין טומאה הוקשו כלי עץ לשק דכתיב כל אשר יפול עליו מים צמחוס יומא מכל כלי עץ או צגד או עור או שק (ויקרא יא) מה שק מיטלטל מלא וריקס ילא העשוי לנחת דאינו מיטלטל מלא וריקן ילא כלי עץ המחזיק ארצעים סאה צלח שכן כוריים ציצב אט"פ שמטלטל ריקן אינו מיטלטל מלא שאם יטלטלנו מלא ישצר [חגיגה כו.].

המקל ומי המחמיר דע שרצ אחא לחומרא ורצינא לקולא והלכתא צכולן כדצרי המיקל [פסחים ער.]. שיש צמותרין להם להן חמשה חומשין כל חומש אחד שלם לעצמו וכל ספריהם היו [צגלילה] כס"ת שלנו [גיטין ס.ו]. וקמטרי דספרי. אקמטרא. ארגו של ספרים וצמגילה קמטרי דספרי וכן מרגס יונתן וצגניו צדומים (יחזקאל כו) אלמין דזהירין מחמין צקמטרין וכן לאשר על המלחמה (מ"ב י) לדעל קמטרא [ברכות כו]. **העשוי צנחת**. שאינו מיטלטל וכלי עץ לענין טומאה הוקש לשק שגאמר (ויקרא יא) מכל כלי עץ או צגד או עור או שק וגוי' מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ צמקוס אחד הוא. לענין טומאה הוקשו כלי עץ לשק דכתיב כל אשר יפול עליו מים צמחוס יומא מכל כלי עץ או צגד או עור או שק (ויקרא יא) מה שק מיטלטל מלא וריקס ילא העשוי לנחת דאינו מיטלטל מלא וריקן ילא כלי עץ המחזיק ארצעים סאה צלח שכן כוריים ציצב אט"פ שמטלטל ריקן אינו מיטלטל מלא שאם יטלטלנו מלא ישצר [חגיגה כו.].

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) צ"ב דף ג: ע"ש,
**(ב)** [צרכות כג: סנהדרין מז: מת. מנחות לד.],
**(ג)** [סנהדרין דף מת.],
**(ד)** [צ"מ דף טו. ע"ש],
**(ה)** [חגיגה כו: יומא כא: מנחות לו.],
**(ו)** [ב"ב יט.],
**(ז)** לקמן כד.],
**(ט)** ד"ה אלו ע"ש,
**(י)** שמות יג ט,
**(י)** [ועיי' תוס' צרכות ו. ד"ה אלו כו.].

### הגהות הב"ח

(א) גמ' למישתא ביה שיכרא ולמשטח ביה פרי שפיר דמי. נ"ב ס"א ועיין צר"ן:
**(ב)** שם ההוא מילא. נ"ב ע"ל צחוס' דף כח ע"ב צד"ה צמי:
**(ג)** רש"י ד"ה צעמקי וכו' ונפל:
**(ד)** ד"ה הני מילי וכו' על המת הס"ד ואח"כ מה"ד אצל וכו' והלך בשלבנו [ל] לבית הכנסת כל"ל ומינח לצניס נמחק:
**(ה)** ד"ה קמטרא וכו' בן עוזיאל בחבליים חצושים ואררוים באמלין דזוהרמא דמחתינ צקמטרין:
**(ו)** תוס' ד"ה תשמישי וכו' קשה כדמשמע בכל הני:
**(ז)** ד"ה מריש וכו' תשמיש קדושה מדאמר רבא תיבותא שאסור לעשות וכו' יומר מן הפריסא לך נראה:

### גליון הש"ס

גמ' א"פ מהו צמורעיה. עיי' לקמן דף כח ע"ב מד"ה צמי כנסיות וצריי"ף לימא להך מיצות מהו למורעיה: שם פליגי בה רב אחא ורבינא. עיין צ"מ דף טו ע"א ועיין צר"ש רפ"צ דמעשרות: שם צנצורי בעלמא צבדין וכאדרונא דמיא. גירסת הרי"ף: שם וחוצין בפני הטומאה. עיין צ"ב דף כ ע"א מד"ה היא גופה:

### תורה אור השלם

(א) פה אמר יי צבאות אלוהי ישראל לקוח את הפסדים האלה את ספר המקנה הנה ואת הקתום ואת ספר הקלוי הנה ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים: (ויברא צב, דן)

### ליקוטי רש"י

**משום פשיעותא**. דילמא ממרמי אונס ופשעי ולא צנו אחרימי [ב"ב ג.]. **האורג בגד למת**. לאחר שמת הומנה שהומינו לךך ונקרא שם המת עליו מילמא היא כאלו כרכו צו [סנהדרין מז.]. **וליכא למאן דאמר**. אפילו אצי לא קאלמר אלא צאורג דאריג חוי למת אצל טווה פשתן לארזו צגד למת לא אמר דמיהוי הומנה נשם מח. **פליגי בה רב אחא ורבינא**. בכל המורה כולה כל היכא דחית פלוגמיהיו ואיתמר סממא חד אמר לקולא וחד אמר לחומרא ולא פירש מי

<sup>[1]</sup> נדצ"ל הוה בני בי: [ט] נדצ"ל כשנצלבנו (ע"פ רש"י שבריי"ף):

<sup>[2]</sup> נדצ"ל והוו שפיר (באה"מ), ועיי' תוס' במנחות שם: [ק] [צ"ל הכא] (גליון): [ר] עיין תוס' הרא"ש ובחי' הרשב"א: [ט] נדצ"ל הוה בני בי: [ט] נדצ"ל כשנצלבנו (ע"פ רש"י שבריי"ף):